

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Instrvctio R. P. Bartholomæi Riccii Societatis Iesv
Theologi De Modo Recte Meditandi De Rebus Divinis**

Ricci, Bartolomeo

Mogvntiæ, 1605

1 De modo fructuosè legendi lilibros sprituales.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-59608](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-59608)

TRACTATUS V.

QVEMADMODVM
EXERCENDA SIT
memoria in medi-
tatione.

*De modo fructuosè legendi libros
spirituales.*

CAPVT I.

M Memoria bifariam opem
suam meditationi suppeditare
possit, vel multas rerù piarum
species in ea pro futuris medi-
tationibus recondendo, vel in
ipso meditationis actu eas intellectui re-
presentando, vt eas consideret eo modo,
quo in capitibus sequentibus exponetur:
nunc tantum hoc capite explicabo, quo-
modo dictus thesaurus **LECTI**ONIS spiri-
tualis beneficio colligi queat. Licet multa
alia suppetant media, de quib. alias vt con-
ciones, colloquia Patrum spiritualium &
cōsuetudo ex rebus sensibilibus pium con-

M s ceptum

ceptum depromendi, quæ thesaurum eundem augere possint.

MONEMVS ergo, vt quemadmodum mercatores in omnibus negotiationibus student quæstum facere, & idcirco nullis laboribus parcunt; sic homines spirituales conentur in actionibus suis; ac imprimis in piorum librorum lectione, de qua vt vtiliter instituat, aliqua documenta ex sanctorum Vitæ decerpta adferam.

PRIMUM est, de genere librorum, qui legendi sunt. S. BERNARDVS ad fratres de Monte Dei scribens, ait, debere esse faciles intellectu, & perspicuos, eo quod obscuri & difficiles fatigent caput, & plus ob sint meditationi, quam profint. Proponenda sunt Nouitio planiora, vbi laborandum ei non fit in planitie historiali. Difficilius enim scripturarum lectio fatigat, non reficit animum teneriorem, frangit intentionem, hebetat sensum, vel ingenium. Adhæc idem vehementer improbat lectionem librorum impertinētium, etiamsi de rebus adaphoribus tractent, Parro, inquiens, *alia historia delectant quidem, cum leguntur, sed non adificant: quin potius mentem inficiunt. Et in tempore orationis vel spiritualis meditationis inutilia quaque, vel noxia faciunt scaturire*

scaturire de memoria. Et adiungit rationem hanc. Lektionis quippe modum similis meditatio sequi solet.

ALTERVM est, de Fine, qui lectori debet esse propoficus, nempe vt fructum aliquem spiritualement ex lectione colligat. S Hieronymus duos commemorat, vnum, quod instruat & erudiat intellectum, alterum, quod voluntatem à mundo diuellat, & eleuet ad DEVM. *Geminum bonum, inquit, cōfert lectio, siue quia intellectum erudit, siue quia à mundi vanitatibus abstractum hominem ad amorem Deiperducit.* Quisquis ergo incipis, omnia lege cum fructu tuo, imitareq; nutricem, quæ quidquid cibi sumit, primum se nutrit, ex cibi autē reliquiis lac præbet infanti: nequaquam autem imitare gallinā, quæ quicquid escæ offendit, obiicit pullis, ipsa verò inedia consumitur, & macrescit.

TERTIVM est, de ORDINE inter legendum seruando, vt scilicet primo tempus certum decernatur lectioni, hoc est, quādo, quādiu, & quoties instituenda sit. si decreueris plus quam horam impendendam, numerū horarum definire oportet, & qui libri quaq; hora legēdi. *Certis horis, inquit B. Bern certa lectioni vacandū est.* Et causā mox addit. *Leuiter. n. admissa lectio leuiter recedet à memoria.*
se d

*sed certis ingenis immorandum est, & assue-
faciendus animus.* Deinde ordo in vno co-
demq; libro perlegendo seruandus est, vt
nimirum consequenter, & non saltuarim
legatur. *Fortuito enim, inquit idem sanctus,
& quasi casu reperta lectio non edificat, sed a-*
Bon. spec.
disc. c. 7. *nimum reddit instabilem.* Et S. Bonauetura:
Fastidientis est stomachi, multa degustare.

QVARTVM est de MODO. Quo enim
spiritu, inquit B. Bernardus, *Scriptura facta
sunt, eo spiritu legi debent: ipso etiam intelli-
genda.* nempe excitato & inflammato. Vn-
de si liber sit de paradiso, legi debet animo
alacri & erecto. si de peccatis & inferno, a-
nimo mœsto & tristi. Si de meditatione, vt
est liber præsens, magno desiderio modum
meditandi capiendi aggredi lectionem de-
bes, & senties te adiutum. Alius modus est
vt attente legatur. *In omni scriptura enim,
inquit B. Bernardus, tantum distat studium
à lectione, quantum amicitia ab hospitio, &
socialis affectio à fortuita salutatione.* Porro
cum leges, ait B. Ephræm, *studiosè & accu-
rate leges magna cum tranquillitate atque
industria percurrere versus: & non studeat
duntaxat libri folia euoluere, sed si opus fue-
rit, non pigeat etiam bis, terue, & sæpius eun-
dem reperere versus, et vim orationis intelli-*
gat.

gas. Tertius modus est, aliquando lectionem interrompere. *Hauriendus est sapor*, inquit idem B. Bernardus, *de serie lectionis affectus, & formanda oratio, qua lectionem interrumpat, & non tam impediatur interrumpendo, quam puriorem continuo animum ad intelligentiam lectionis restituat.* Et S. AUGUSTINUS in scala paradisi huc collimans. *Modicum, inquit, sapida est lectio exterioris littera, nisi glossam & interiorum sensum sumat ex corde.* Quid enim prodest lectione continua tempus occupare, & scripta sanctorum legendo transcurrere, nisi ea masticando & ruminando succum bibamus? Ac scias, ex hoc legendi modo consequatur te hunc alium fructum, ut multum legere qualibet vice non possis, & si velles amplius, fructum predicationis, teste S. AMBROSIO in libris de officiis, impedires. Quod confirmat experientia in agricultura. quo enim semina spissius in terram coniciuntur, hoc ægrius erumpunt, aut ad maturitatem non perueniunt.

QVINTVM documentum est, de iis quæ in lectione fugienda sunt. Primum est, ne obseruentur elegantiores phrasæ, non verba lecta, nec artificium Rheroricum, sed tantum queratur fructus spiritualis. Secundo, ut

Pron. 3.

Luc. 10.

Lib. 1. c. 5.

do, ut nō respuat libellum, quia parvus est, potest enim fieri ut magnum cōtineat thesaurum. Gemmæ & aliæ res pretiosæ custodi solent in thecis exiguis. Tertio, nec ad scriptoris auctoritatem, magnam vel parvam respiciat: nam Spiritus sanctus nonnūquam & simplicibus altissima patefacit mysteria *Et cum simplicibus*, ait Salomon, *sermocinatio eius*. Quod confirmat quoq; saluator apud B. Lucam. *Abcondisti hæc, inquit, à sapientibus & prudentibus, & reuelasti ea paruulis*. Hæc tria consulit THOMAS de Kempis in libello de imitatione Christi. *Veritas, inquit, est in sanctis querenda, non eloquentia. Omnis Scriptura sacra debet legi eo Spiritu quo facta est. Quarere debemus utilitatem potius, quam sublimitatem sermonis. Ita libenter deuotos & simplices libros legere debemus, sicut altos & profundos. Non offendat auctoritas scribentis, verum parua vel magna doctrina fuerit, sed amor pura veritatis se trahat ad legendum. Denique ne desistas à consuetudine quotidie secundū modos iam præscriptos legendi: lectio enim teste Bonauentura dat semina cogitationum. & sicut frumentum seminatum etiam si ad tempus non videatur, tamen paulo post prodit & germinat: sic etiã si fructus lectio-*

nis non mox appareat; obliuiscimur enim saepe hodie quod heri legimus, tamē in ipsa Meditatione ex improviso emergit.

De Exercitio Memoriae circa Personas.

CAPVT II.

ETIAMSI Philosophi duos actus huic potentiae attribuant, quorum vnum vocāt communi nomine *memoria*, quo homo facile rerum praeteritarum recordatur. alterum verò *remniscencia*, quo difficulter homo, & non nisi longo prius discursu per varia loca & res factō recordatur; nos tamen de vtroq; tanquam de vna re loquemur, ostendendo quomodo seruiat meditationi in tribus supradictis reb. subiectis de quilibet exemplis Dico igitur officium huius facultatis consistere, vt primo recordetur similitium, deinde dissimilitium, ac tertio contrariorum. Inter similia numerare potes prophetias, & figuras veteris testamenti, quas collegit P. VINCENTIVS Brunus per omnes ferē historias Euangelicas in quatuor Meditationum libris.

QVOD ergo ad Personas attinet. vbi expendis in meditatione alicuius NOME, vide, num in mentē veniat aliud simile nomē q̄ considerādum sit, eaq; occasione poteris
alias